

عنوان مقاله:

مدیریت کشاورزی در حوزه های آبخیز جهت رسیدن به توسعه پایدار

محل انتشار:

چهارمین همایش ملی علوم و مهندسی آبخیزداری ایران مدیریت حوزه های آبخیز (سال: 1386)

تعداد صفحات اصل مقاله: 11

نویسندگان:

غلامرضا زهتابیان - استاد دانشکده منابع طبیعی دانشگاه تهران

حسن خسروی - دانشجوی دکتری بیابان زدایی دانشکده منابع طبیعی دانشگاه تهران

خلاصه مقاله:

یکی از عوامل جدی تخریب عرصه های منابع طبیعی در حوزه های آبخیز کشور، تبدیل اراضی جنگلی و مرتعی به عرصه های کشاورزی است. با عنایت به اینکه تامین مایحتاج اولیه انسان ها از ضروریات اساسی می باشد، نگرش کشاورزی و استفاده از عرصه می باید عوض شود. نگاه مسئولین و دست اندرکاران به شیوه کشاورزی باید یک نگاه نو و پدیدۀ متری نشات گرفته از توانمندی ها و پتانسیل های منابع طبیعی و بستر حیات باشد. کشاورزی باید در راستای توسعه پایدار و مدیریت جامع مراتع و بیابان ها قرار گیرد و نگاه زارعین نمی باید متکی بر بهره برداری از زمین به جهت تولید باشد. بلکه می باید فشار به سمت بهره برداری توسعه کشاورزی در عرصه های منابع طبیعی کاهش یابد و تولید و عملکرد به قیمت تخریب عرصه نیانجامد. لذا قبل از اتخاذ تصمیم در مورد چگونگی استفاده از زمین می باید کاربری مناسب آن تعیین نموده و پتانسیل ها، نقاط قوت و ضعف با مطالعه وضع موجود از منظر کشاورزی تعیین شود و راهکارهای روشن در جهت بررسی کاربری مطلوب اراضی بمنظور توسعه پایدار کشاورزی و جلوگیری از تخریب اراضی و بیابان زایی ارائه گردد و بدینوسیله در عین حال که باعث افزایش درجه باروری و حاصلخیزی خاک و آب می شود مایحتاج بخش کشاورزی تامین خواهد شد و توانمندی ها و پتانسیل های بخش کشاورزی در راستای توسعه پایدار شناسایی خواهد شد. که این خود گامی است در راستای توسعه پایدار مدیریت حوزه های آبخیز کشور. بدین منظور در این تحقیق اقدام به مطالعه وضعیت کلی کشاورزی کشور در اکوسیستم های مختلف از نظر شرایط آب و هوایی و اقلیمی شده که از آن جمله، مطالعات تاثیرات فعالیت های کشاورزی در روند پایداری منابع خاک حوزه های آبخیز طالقان، زنجان، کاشان، ورامین به عنوان الگو و پایلوت ارائه شده است. در انتها ضمن تجزیه و تحلیل عوامل تشدید کننده روند تخریب منابع خاک، پتانسیل های ظرفیت سازی و احیاء منابع پایه نیز مورد بررسی قرار گرفته است و بر مبنای آن استراتژی توسعه پایدار کشاورزی حوزه های آبخیز کشور ارائه شده است. نتایج نشان می دهد که اگر فعالیت های کشاورزی در راستای توسعه پایدار صورت گیرد و توانمندی اکوسیستمها، شکنندگی محیط، نواسانات جوی (دوره های ترسالی - خشکسالی)، شوری و محدودیت های کشاورزی لحاظ شود، کشاورزی نقش تخریب ندارد و ضمن توسعه بیولوژیک از قبل آن تولید نیز ایجاد می شود. و اگر فعالیت های کشاورزی بدون توجه به نقاط ضعف و قوت عرصه ها صورت گیرد عامل تخریب تلقی می شود. متأسفانه به لحاظ اعمال روش های بهره برداری بی رویه، تغییر کاربری اراضی، عدم رعایت الگوی مناسب کشت (تک کشتی و چند کشتی)، کاربری نهاده های کشاورزی، روش های نامساعد خاک ورزی و آبیاری، شخم بر روی اراضی شیبدار و در جهت شیب، مصرف بیش از حد کودهای شیمیایی، عدم توسعه نظام های کشاورزی تلفیقی، عدم ترویج تلفیقی آفات و امراض، توسعه چاهای عمیق و نیمه عمیق، فشارهای اقتصادی وارده به کشاورزان و مشکلات سازماندهی و مدیریت منابع، روند ناپایداری مدیریت کشاورزی و تخریب منابع خاک بطور تشدید شونده در حوزه های آبخیز ...

کلمات کلیدی:

مدیریت کشاورزی، فعالیت کشاورزی، تخریب، توسعه پایدار، حوزه های آبخیز

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/45069>

